

3133

JEKA

OSIJEKA

1920

3733

KLUB HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA u OSIJEKU osnovan je 3. listopada 1909. Svrha mu je: Promicati interese hrvatske knjige i hrvatskoga jezika literarnim posijelima, publikacijama i priredbom kulturnih proslava, te uopće voditi računa s hrvatskim prosvjetnim prilikama i potrebama u Osijeku i Slavoniji. Kako po tome K. H. K. u O. ima zadaću, da naročito u Donjoj Hrvatskoj hrvatskoj i slavenskoj misli utire stare u najzabitnije krajeve, u gospodske palače i u seljačke kolibe, pouzdano se nuda, da će mu pripoznati pravo na svaku, bilo moralnu, bilo materijalnu pomoć svaki iskreni i pravi rodoljub.

Članovi utemeljitelji plaćaju u klupsku blagajnu jedamput za uvijek 100 K, redoviti članovi i prinosnici I. reda 12 K godišnje, članovi prinosnici II. reda 6 K godišnje, a dobrovorni iznos po volji.

DOJAKOŠNJA IZVANREDNA I REDOVITA IZDANJA KLUBA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA U OSIJEKU (UREGUJUJE: R. F. MAGJER):

Kornelije Bosiljević: "Niz zlatnih zrnaca za hrvatska srca", 1910.

*R. F. Magjer: "Uspomeni Stanka Vraza", 1910.
"Mi" Ilustrovani književno - umjetnički
zbornik, 1910. „Književni Prilog“ Dvo-
mjeseci, I.—III. knjiga 1911—1914.*

*Lj. Dlusterš: "Proslov na sijelu prigodom Na-
rodnog Blagdana 5. srpnja 1911.“*

Dr. Jan Magiera: "Crtice iz poljske književnosti".

J. V. Perić: "O sveopćoj pučkoj prosvjeti", 1912.

R. F. Magjer: "Uspomeni F. S. Kuhača", 1912.

F. Barušić: "Pabirci". Male pripovijesti, 1912.

Lj. Dlusterš: "Dr. Franjo Marković", 1915.

R. F. Magjer: "Život i pjesme P. Preradovića", 1916.

M. Pugelj: "Pripovijesti". Preveo P. M. Rakoš.

*M. Cepelić: "Dvije tri o gljivama okolice Djakova
i Osijeka", 1916.*

*J. Canić: "Molitva nad grobom junaka", 1917.
Skladba za gusle uz pratnju klavira. U
korist siročadi palih junaka.*

*M. Cepelić: "Kuća u kojoj je Franjo Marković
spjeval, Kohana i Vlastu", 1917.*

Novčani i inačici, i sve što se odnosi na rad K. H. K. u O., objelodanjuje se u klupskom almanaku i kalendaru „Jeka od Osijeka“.

Napominje se, da članovi K. H. K. u O., imaju — uz predočenje klupske iskaznice — besplatni pristup na sva klupska prijela i proslave, u klupsku čitaonicu, dobivaju besplatno dosele klupske publikacije, u koliko ih ima još na zalihi i sve one, koje će izaći u buduće, samo je dužan da to zatraži, plati poštarinu, a za pojedinačna izdanja pošalje unaprijeda omot sa pošt. markom

Suragjavati u izdanjima K. H. K. u O. mogu klupski književni članovi i svaki hrvatski i slavenski književnik, koji je izdao s uspjehom djelo koje književne struke ili je barem dvije godine suradnik jednog ili više savremenih časopisa.

Sve dopise, upite i poštijke valja upraviti na upravu K. H. K. u O. (Gajev trg 4).

*M. Cepelić: "Spasavajmo narodno naše tkivo i
vezivo", 1917.*

*F. Ž. Miler: "Načelnikov govor", 1917. Vesela
igra u jednom činu.*

*O. M. Barbarić: "Crtice iz prošlosti Šarengarda",
1917.*

*Jeka od Osijeka“. Almanah i kalendar za god.
1918. (knjiga I.) i za god. 1919. (knjiga II.)
U korist bosansko - hercegovačke siro-
čadi. Za god. 1920. (Knjiga III.)*

*R. F. Magjer: "U spomen stogodišnjice rođenja
P. Preradovića", 1918.*

*Lj. Dlusterš: "Slava P. Preradoviću". Prigodom pro-
slave 100-god. rođenja pjesnika, 1918.*

O. M. Barbarić: "Lijepim Dunavom". S puta. 1918.

*J. Cepelić (Aurel): "Rusvaj i druge pripovijesti".
1918.*

O. M. Barbarić: "S iste žice". Pjesme, 1918.

O. M. Barbarić: "Povijest crkve iločke", 1918.

*Lj. Dlusterš: "Silvije Str. Kranjčević". Život i pro-
brane pjesme, 1918*

*O. M. Barbarić: "Karašica, kuda teče . . ." Putne
crtice, 1919.*

,Novi osječki kalendar“ za god. 1920. (I. god).

Knjinska Hrvatskog nadzorstva u Osijeku
Inv. broj 3133

JEKA OD OSIJEKA

HRVATSKI ZABAVNIK I KALENDAR

ZA GOD. 1920.

IZDAJE I UREGUJUJE
KLUB HRVATSKIH KNJIŽEYNIKA U OSIJEKU

GODINA TREĆA

40.784

059

1920

NAKON DESET GODINA ... 3. X.
1919. navršilo se deset godina, što je u Osijeku osnovan Klub hrvatskih književnika. Njegov rad je otvorena knjiga za svakoga, a sinteza toga nastojanja: sve za hrvatsku knjigu, jezik i idejale rukom o rukom s bratom Slavenom bez razlike vjere i plemena. U trećem godištu „Književnoga Priloga“ od god. 1914. bilo je potanje govora povodom pete godišnjice opstanka K. H. K. u O. („Nakon pet godina“, str. 92), pa je trebalo na ovom mjestu nastaviti i popuniti rečeni prikaz. Megjuto mi to ostavljamo za drugu prigodu, a za sada zahvaljujemo klupskim članovima, dobrotvorima i prijateljima hrvatske prosvjetе, koji pridonješe svoj obol, pa se K. H. K. u O. mogao održati, razviti i učvrstiti kao kulturno udruženje i u najcrnijim danima naše prošlosti tamo od 1914. do 1918. prinoseći svegjer ustrajno kamičak po kamičak izgradnji ljepe buđućnosti nas sviju.

U to ime: Naprijed, pa što Bog dade i sreća junaka! Treba samo nastaviti ...

SPOMEN-PLOČA VARGI, LAYU I KOLARIĆU.
Uz već podignute spomen-ploče Kuhaču i dru Markoviću (vidi: „Jeku od Osijeka“ za god. 1919. str. 140—141.), K. H. K. u O. podigao je tri nove, koje je izradio osobitim ukusom osječki klesar Konstantin Nanay, a nose natpise, kako slijedi:

U OVOJ KUĆI PREMINUO JE
13. XII. 1917. HRV. PJESENICK
I RODOLJUB, DOMOB. MAJOR

**LUJO VARGA
BJELOVARAC**

(* 4. III. 1871. U BJELOVARU)
KLUB HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA U OSIJEKU 3. X. 1918.

U OVOJ KUĆI RODIO SE
21. XI. 1838. ZASLUŽNI ZA
HRVATSKU ORNAMENTIKU
I NARODNE VEZOVE

SREĆKO LAY
(† 17. VII. 1913. U OSIJEKU)
KLUB HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA U OSIJEKU 3. X. 1918.

U OVOJ KUĆI PREMINUO JE
14. XI. 1876. ISHTIRILAC HRVATSKIH Pjesama i napjeva za pjevanje, tamburaš i vatreni ilirski rodoljub („Kurjak“) GRAD. VIJEĆNIK I NAR. ZASTUPNIK
PAJO KOLARIĆ
(* 17. I. 1821. U OSIJEKU
ANINOJ ULICI KUĆNI BROJ 37)
KLUB HRVATSKIH KNJIŽE- *
VNIKA U OSIJEKU 3. X. 1918.
TROŠKOM NARODA.

Ploče su izragjene iz najfinijega crnoga mramora i to prve dvije u veličini 75—45 cm, a treća 85—52 cm. Vargina se nalazi na kući broj 2 (ugao Šamačke ul.), Layeva na kući broj 20 (Deszathyeva ul.), a Kolarićeva ne kući broj 18 (Kapucinska ul.).

Uskoro će se podići ove spomen-ploče: Ivanu i Josipu Kozarcu i Josipu Runjaninu (Vinkovci, **), dru Anti Benešiću i povodom rekonstrukcije (sa historijatom) župne crkve (Ilok), Brliću i Mesiću (Brod), dru Dragutinu Neumannu, Jakovu Stojanoviću, Draganu Melkusu, Draganu Franu Rößleru*, dru Vladimиру Kovačeviću Josipu Juraju Strossmayeru (Osijeku), dru Jakši Uzareviću (Bizovcu) i drugima.

* Nadopuniti nam je lanjski iskaz time, da je u gornju svrhu doznačio grad Bjelovar 50 K, „Matica Hrvatska“ u Zagrebu 200 K, grad Osijek

* Ova klesarska grješka — kod rastavljenja riječi „književnika“ — opazila se, kad je ploča bila već postavljena.

** U Vinkovcima briga u ime K. H. K. u O. za spomen-ploče poseban odbor sa predsjednikom prof. Stj. Djakovićem, tajnikom prof. F. Barišićem i blagajnikom M. Medvedovićem uz pročelnice gospodarskih društava: Ljubica Šteinfel, Anka Dinagi, Olga pl. Plemić, Nina Čobanović i Regina Rosenberg. U Iloku rukovodi starosta Hrvatskog Sokola Josip Barbarić, Gašpar Martinić Marija Šamšalović u ime gospodarskog društva. U Osijeku skrbí za Rößlerovu ploču Ante Lovrić, ravnatelj Brodske ekskomptne banke. Za željeti je, da se i u drugim mjestima jave povjerencici, a najpače upozori K. H. K. u O. na zaslužne Hrvate, kojima treba da se sačuva spomen u narodu i odmah iznesu konkretni predlozi.

za Kolarićevu ploču 200 K., a i ravnateljstvo vlastelinstva kneza Ojeschalchi u Iluku obecalo nam je pomoc u svakom pogledu. Kako sav trošak za dosad postavljene spomen-ploče nije još podmiren, za željeti je, da rodoljubno općinstvo svoje učini i pridonesi svoj obol, budući da to sám K.H.Ku O. ne može, kad ne raspolaže nikakvim imetkom.

SPOMEN-SPIS P. PRERADOVIĆA, ZRINSKOG I FRANKOPANA I SV. ĆIRILA I METODA izdani su u više hiljada komada i donijeli lijep obol za bosansko-herceg. siročad (200 K.), za Strossmayerov Dom (1000 K.), za osnutak javne pučke knjižnice i čitaonice (1000 K.), za spomenik Zrinskom i Frankopanu u Zagrebu (1000 K.), a najpače sadržajem poradili oko narodnoga jedinstva SHS naroda i sveslavenstva. „U spomen stogodišnjice rođenja Petra Preradovića“* (19. III. 1918.) sadržaje pjesmu P. P. o stogodišnjici mu od Jovana Živojnovića (Novi Sad) i životpis P. P. od Josipa Milakovića. Iz Preradovićevih pjesama objelodanjeni su najznačajniji stihovi, pa i cijele kitice i pjesme („Rodu o jeziku“, „Jezik roda moga“, „Kraljević Marko“, „Braća“, „Bože živi“, „Slavjanstvu“, „Biskupu Strossmayeru“, „Slijepac Marko“, „Pjesma Dubrovniku“, „Pozdrav domovini“, „Na Grobniku“, „Banu J. Jelačiću“, „Patrijarhu J. Rajačiću“, „Milim pokojnikom“, „Djed i unuk“, „Putnik“, „Dvije ptice“, „Vilin san“, „Moja lagja“, „Hrvat ili Srbin“). Priopćen je popis svih izdanih Preradovićevih djela (lat. i ciril.), okružnica M. Rojca o proslavi stogodišnjice P. P., rasporedi proslave stogodišnjice P. P. svih osječkih škola i drugih kao i odluka redarstvenog povjereništva o zabrani same proslave, koja je smišljena u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku. Spis je štampan u osmini, strana 28. sa slikom P. P. (od V. Bukovca) i autografom P. P. (iz djela „Požega“ od J. Kempia). Cijena 50 fil. — 30. IV. 1671.* (osmina, strana 37. sa slikom P. Zrinskog i K. Frankopana od S. Tomerlini, naslovnom i tekstovnom stranom „Adrianskoga Mora Sirene“ iz djela „Posljednji Zrinski“ (od „Matice Hrvatske“). Sadržaje članek: Milutina Mayera „Hrvatski mučenici ban P. Z. i F. K. F.“, „Zadnje pismo P. Z. svojoj ženi Katarini“, „Zadnje pismo K. F. svojoj ženi Juliji Naro“, napis na grobnoj ploči P. Z. i K. F. u Wienerneustadtu, „Zrinski i Frankopani kao književnici“ (Nikola i Petar Z., F. K. Frankopan, Katarina Z., Hrvatski pisci i pjesnici prema Z. i F.); pjesme:

iz „Sirene“ P. Z. (Ali te prisega ...), „Pozvanje na vojsku“ K. F. (Na vojsku ...), „Epigram“ P. Z., „U slavu Z. i F.“ od Č. C. X. (iz Beograda), „Rukovet epigrama“ R. F. Magjera (Dvoglavi orloj, Sloboda, MAV, Kroz godine, Madžarskom vlastodršcu, 29. X. 1918., SHS, Osamstogogodišnjem susjedu, Dugo si nam, Kruniagnutim križem, Osijeku). Na svakoj stranici nalaze se aforizmi Josipe Glemby. Cijena 1 K. — „Narodni blagdan sv. Ćirila i Metoda“ (osmina, str. 46, sa naslovnim slikom sv. Ć. i M. od R. Turkovića, litografija Hrvatskog štamparskog zavoda d. d. u Osijeku). Sadržaje članek: Milka Cepelića „Biskup J. Strossmayer prema časti slavenskih apoštola sv. Ć. i M.“, o. Mladena Barbarića „Fragmenat“ „Otač provincije sv. Ć. i M.“, dra Ferde Nikolića „Značenje rada sv. braće Ć. i M. u književnosti Bratoljuba Šrama“, „Rad slavenskih apostola“ pjesme: R. F. Magjera „Oj, Slaveni“, „Došli su“, „Jugoslavenska himna“ (Silnom snagom), P. Preradovića „Slavjanski Dioskuri“; skladbe: T. Machulka „Choral sv. Ć. i M.“ i Valéra F. Antunovića „Jugoslavenska himna“. Na svakoj strani nalaze se aforizmi Josipe Glemby. Slike sa tekstom Lj. Gaj i J. J. Strossmayer. Cijena 3 K. Za narodne proslave za god. 1920. izdat će se rečen spisi u drugom popunjrenom izdanju.

DOBROTVORNOST K. H. K. u O. Utržak Skerlićeve proslave dao je K. H. K. u O. za pokriće Vidovdanske proslave u iznosu od 500 K., a povrh toga dao i sabirao prinose za spomenik Z. i F. u Zagrebu Strossmayerov Dom i osnutak javre pučke knjižnice i čitaonice u Osijeku (preko 4.000 K.).

KNJIŽNICA ZA MLAĐEŽ K. H. K. u O. donosiće beletrističke i poučne rade hrvatskih i slavenskih književnika, a prodavati po 2—3 K. po komadu. Kako će to biti prikladno štivo kao prigodni dar, nagradne i knjige za naše knjižnice preporuča se pučkom učiteljstvu nabava rečen izdanja, kuda se mogu ubrojiti klupski spomen-spisi, budući da su sadržajem i opremom i za prigodu namijenjeni. Kao prva knjiga izdana je Mayerova historijska pripovijest iz hrvatske prolosti „Posljednji kralj“, kao druga knjiga Ogrizovićeva patriotska dramatizacija „Prve novine“, a u premiji su sabrani radevi za mladež Milakovića, Crnka, Truhelke, Širole, Božene Nemcové, Soltažove, Glembayeve, Dlustruša, Petranovića, Ferde Z. Milera i drugih.

RODOLJUBNE I UMJETNIČKE DOPISNICE. Da se doskoči potrebi valjanih dopisnica, izdao

* Raspačano.

K. H. K. u O. uz pomoć hrvatskih slikara i skladatelja ove umjetničke i rođoljubne dopisnice: P. Zrinski i K. Frankopan (litografija S. Tomerlina), alegorija Zrinskog i Frankopana (crtež F. Orlića), autoportret Šaše Šantela (crtež), slika skladatelja V. F. Antunovića, motivi iz Istre (crtež Š. Šantela), 1. strana Gajeve „Danice“ (na toj strani štampana je A. Mihanovićeva „Horvatzka domovina“, hrvatska himna), kralj Petar I. Karadjorgjević (litografija S. Tomerlina), knez (car) Lazar (litografija R. Turkovića), 1. broj Gajevih „Novina Horvatizkih“, skladba T. Machulke: „Choral sv. Ćirilu i Metodu“ i Valera F. Antunovića: „Pjesma slobode“, „Davorija Zrinsko-Frankopana“ i „Jugoslavenska himna“ (riječi Š. Petranovića i R. F. Magjera). U tom pravcu će se nastaviti izdavanjem, budući da su takove karte vrlo podesne za utržak u korist narodnih proslava s jedne strane, a s druge opet popularizira narodnu umjetnost, glazbu, knjiga, jednom riječju sve što je naša ponos i dika. Pjevačka, sokolska i druga kulturna društva dobro će uraditi, ako naruče veću količinu pomenutih karata, pa ih na dan 30. IV., 5. VII., i kod drugih kulturnih proslava prodavaju u korist mjesnih kulturnih potreba. Imamo nainje žalosno iskustvo, da se tijekom godine prireguju u na ne izvanmjese, inače plemenite svrhe, koncerti, pučke svečanosti i proslave, a nikada za mjesna pjevačka, sokolska i druga kulturna društva. Otuda i dolazi, da naša društva sva odreda „kubure“ i „životare“ naprosto zato, što oskudjevaju — kraj nikakvih dobrotvora — na materijalnoj pomoći, a stara je pjesma, da bez novaca nema kulturu... Eto zaato bit će dobro, da kulturno-prosvjetna društva diljem domaje zajednički porade, da se utržak od jedne narodne proslave u godini (dan slovenskih apostola sv. Ć. i M. zato je najpodesniji, ali ga valja prenijeti vazda na nedjelju ili svetak) namijeni za mjesne potrebe samih kult.-prosvjet. društava, a sâm K. H. K. u O. nastavi izdavanjem rečenih dopisnica, koje uz nisku cijenu (30—50 fil. po komadu, a kod veće povlake sa 25% popusta) rado ustupa društvinama i korporacijama, koje onda, prema svrsi kojoj namijenjuju utržak, mogu udariti cijenu po volji. Napominjemo, da će K. H. K. u O. rado uvažiti svačiju želju kako kod izdavanja karata tako i svojih publikacija, pa uzeti u obzir svačiji savjet. Glavno je, da se svagda i svuda radi za narodne idejale...

ANTUNOVIĆ F. VALÈRE (* 2. X. 1888. u Osijeku). U zadnje vrijeme često se čuje za ime po-

menutoga skladatelja, koji se rano počeo baviti glazbom i kao 5-godišnji dječak svirao na koncertima. Mladost je proveo izvan Hrvatske. Bio je učenik prof. Heibergera, Hellmesbergera i dra Kaisera u Wien-u, glazbene studije nastavio je u Prahu, Berlinu i Parizu, a zatim bio kazališni kapelnik u raznim mjestima u inozemstvu. Kako poznaje glazbu južnih Slavena u tančine, rado ju obragjuje i prepliće s narodnim motivima u svojim skladbama (operette, baleti, vokalne i instr.), koje su izašle u nakladi Mändla i Barta u Wienu (*Schneerose*, *Ein Widersehen*, *Dan geht's gut*, *Die Haup't sach ist der Weizen blüht*, *Ratschläge*, *Lah'n Köpfer das blonde*, *Duet iz operete Garderobengeheimnise* i t. d.). Od najnovijih skladaba spominjemo melodičnu „Jugoslavensku himnu“, „Davoriju Zrinskih-Frankopana“, „Pjesmu slobode“, „Hrvatske skladbe“, „Na osvitu“, „Sletovka“, „Na grobu Strossmayera“, „Boj na Kosovu“, „Podoknicu“, Ariju iz opere „Roman“ i druge.*

BOŽANSTVENA KOMEDIJA (PAKAO) od Dante Alighieri-a. Grafičko umjetnički i nakladni zavod „Jugoslavija“ u Zagrebu izdalо je rečeno djelo sjajno opremljeno. Djelo je preveo i protumačio sveuč. prof. dr. Izidor Kršnjavi, a ilustrovaо prioznati hrvatski umjetnik Mirko Rački. Vezano je u američansku kožu. Raznobrojni bakropisi sami su za sebe umjetnila, koja već svojom izradbom zasljužuje, da ju postavimo na prvo mjesto naše grafičke umjetnosti, pa je pravi ukras svake knjižnice i čitaonice. Cijena je knjizi u sjajnom uvezu 60 K, pa se sama sobom preporuča.

SKERLIČEVA AKADEMIJA. Povodom pete obljetnice smrti dra. Jovana Skerlića održao je K. H. K. u O. u dvorani Urania i Kina** 1. lipnja 1919. svečanu akademiju na kojoj je predavao o pomenutom srpskom književniku, kritičaru i političaru dr. Ferdo Nikolić, a Bratoljub Šram recitovao je ciklus Tresićevih pjesama „Ko ne dogje na boj na Kosovo“. Boško Jugović deklamovao je pjesmu „Novo pokolenje“ od Alekse Šantića. Akademijom je ravnao kao konferencijer tajnik K. H. K. u O., dok je srednjoškolska mladost otjevala Vilharov „Slovenac, Srb, Hrvat“ (Iz brat-

* Dobiva se i putem K. H. K. u O., koji je otvorio posebnu glazbenu sekciju, pa će za to posredovati u svim pitanjima književnosti, glazbe i umjetnosti. Glazbena sekcija prikuplja štampane i neštampane rukopise, skladbe hrvatskih, slavenskih i svjetskih skladatelja, pa će stajati na upotrebi našim stručnjacima i pjevačkim društvlima.

** Dvoranu najusretljivije vazda besplatno ustupa K. H. K. u O. ravnatelj Orel.

skog zagrljaja ...) i sve tri narodne himne. Čist utržak u iznosu od 500 K poslao je K. H. K. u O. kao dar za pokriće troškova Vidovdanske proslava u Osijeku na ruke dra Jovana Kockara.

DEKLAMATORNO POSIJELO. 15. lipnja 1919. priredio je K. H. K. u O. u Urania i Kinu * deklamatorno prijelo. Boško Jugović deklamovao je osobitom umijećem ovim redom: R. F. Magjer: „Hrvat“, H. Badalić: „Majka“, M. Bojić: „Vetrom šibani“, S. S. Kranjčević: „Stara slika“, Gj. Arnold: „Juda“, M. Bojić: „Avel“, Š. Petöfi — Z. J. Jovanović: „Luda“, A. Hărămbašić: „Taurig, aber wahr“, A. Šantić: „Novo pokolenje“, D. F. Rösler (Mahores) „Na Božjem суду“.

Prije deklamovanja prikazao je rečene pjesničke tajnik K. H. K. u O., a za vrijeme prvoga prekida je Bratoljub Šram predavao o cijeni pjesme i važnosti knjige u narodu. Sav utržak uručen je deklamatoru.

JUGOSLAVENSKIE NARODNE HIMNE. Običaj je, da se kod kulturnih i zvaničnih zgoda pjeva hrvatska (Lijepa naša ...) i srpska (Bože pravde ...) himna. Za slovenačku himnu, u koliko ju ne pjeva „Lipa“, vazda je neprilika, budući da se mnogi pozivaju na to, što i sama braća Slovenci ne pjevaju „Naprěj!“, jer da svojim sadržajem nije više savremena. Zanimali smo se za stvar, pa evo odgovora: Slovenci pjevaju već više godina hrvatsku himnu kao svoju. Tako je to bilo zadnji puta na Vidovdanskoj proslavi u Ljubljani, kako o njoj izvješćuje tamošnji „Slovenski Narod“.

U slovenačkom glazbenom listu „Cerkveni Glasbenik“ (br. 11—12 od g. 1918.) priopćio je slovenački pjesnik Silvin Sardenko novu, prikladnu kiticu za pjevanje u crkvi za melodiju hrvatske himne (Lijepa naša ...) u obliku molitve za domovinu, koja glasi:

Blagoslov naj se razliva
v tvojih poljih in lesovih,
Bog ljubezni naj prehiva
o tvojih selih in domovih.
V božjem dihu, v božjem varstvu
tvoja ladja varno plava.
Mir s teboj po vsem vladarstvu,
tvojim sinom večna slava!

Prema tomu se hrvatska himna pjeva u slovenačkim crkvama podmetnutim Sardakovim tekstrom, a na kulturnim proslavama originalni Mihanovićevi stihovi.

Potaknut tim primjerom, spjevao je hrvatski

pjesnik Ferdo Rožić slični dodatak molitvenog sadržaja i u hrvatskom jeziku objelodanio u „Sv. Ceciliji“ (sveska 4. od godine 1919.), a glasi ovako:

Bog ti bio toplim krilom,
pod njim rasla, pod njim cvala!
Bog ti bio živim bilom,
uz njega se suncem sjala!
Puna da si Božjeg daha,
poštuj samo svetost prava;
letu svome dadni maha,
nek je Rodu svijetom slava!

Svakako će neke preinake u tekstu za službene prigode valjati promijeniti u srpskoj himni, budući da Srbi, Hrvati i Slovenci imaju jednoga kralja, a to treba tamo da dogje do izražaja. Inače, kod narodnih proslava, ostaje kod svake himne tekst nepromijenjen.

REZOLUCIJA ZA PRISAJEDINJENJE BARANJE I PROTIV PRESIZANJA TALIJANA NA TERITORIJU KRALJEVSTVA SHS: Srbi, Hrvati i ostali Slaveni Slavonije, Baranje i grada Osijeka sakupljeni na zajedničkoj proslavi slavenačkih apostola Ćirila i Metoda sa velikog narodnog zbara mole Vas, da na mirovnoj konferenciji svima sredstvima poradite, kako bi zaposjednuti dio Baranje bezuslovno pripao našem kraljevstvu. U protivnom slučaju narod naš u Baranji čeka očajna budućnost, a Slavonija, osobito grad Osijek, bille bi izvrgnute golemim opasnostima, kako u gospodarsvjenim tako u strateškom pogledu.

Dr. Pero Stoiković (Darda)

1. Na praznik naših blagovestnikov sv. Ćirila in Metoda zbrani Srbi, Hrvati in Slovenci v Osijeku najodločnejše protestiramo proti presizanju Talijana po naši zemlji in proti nasilju s kojim tiranizira in zasužnjuje naše brate v Sloveniji, Hrvatskem Primorju in ob dalmatinski obali.

2. Naše delegate v Parizu naprošamo, da se z vse odločnostjo in neustrašenostjo opre talijanski nenasiljivosti ter zahtevaju kot minimum, da bode Reka jugoslovanska, in da se na vsem danes od Taljanov zasedenem slovanskem zemlju narodu da priliku, da odloči sam svojo usodo in pripadnost ter se izvede plebiscit*.

Janko Sedej (Osijek)

* 21. VII. 1919. odaslano kao zaključak narodnog zabora 5. VII. 1919. u Osijeku ministarstvu spoljašnjih poslova u Beograd.

PROMJENA NAZIVA ULICA. O tom predmetu bilo je često govora u osječkom novinstvu, pa je krajno vrijeme, da to uredi odbor u kojemu će biti zastupana sva naša kulturna društva, jer njih ide pravo predlagati promjenu naziva, želi li se predusresti čestom mijenjanju. Onda još nešto. K. H. K. u O. svojedobno je poradio, da se Žitni trg promjenio u Gajev, a Glavna ulica u Kuhačevu. Dalje je gradskom poglavarstvu u sporazumu nekih kulturnih društava predloženo, e bi se uzel obzir u prvom redu na zaslужene kulturne i narodne ljude Osječane ili takove, koji su ovdje djelovali oko narodnoga osvještenja, kao: Pajo Kolarić, Srećko Lay, dr. Franjo Marković (predlog ulica "Kohana i Vlaste" za Poštarsku), dr. Dragutin Neuman (za Domobransku ili dio Kolodvorske ili Kapucinske ul.), Krežma, dr. Štefinović, dr. Bedenić, dr. Kovačević, Varga-Bjelovarac i mnogi drugi.

Kad je već govor o promjeni naziva, onda valja urediti informativno glavne ulične ploče, pa spomenuti nacionale onih, čije ime ulica nosi, pa da se izbjegne nekorektnosti, kao što je na pr. „Ulica generala P. Preradovića“.

Bilo je nedavno govor i o promjeni naziva pukovnijski vrt, koji nema nikakovo značenje, u Setalište (ili vrt) dra Ante Pinterovića, koji već niz godina briga i uregjuje ovaj osječki Tuškanec. Slažemo se i ako je govor o „životu“ i zato, što dr. Pinterović spada u „gardu“ dra Štefinovića, dra Bedenića, dra Neumana, župnika Horvata, dra Kovačevića i drugih, koji su prvi pokrenuli baš u Osijeku življili hrvatski politički i socijalni pokret, kojemu već danas zahvaljuje probugnjena nacionalna svijest, što je dužnost da se spomene tom prilikom, jer čitava stvar dobiva onda sasma drugo lice.

KIPAR RUDOLF SPIEGLER U ZAGREBU. Poput mnogih naših umjetnika, koji niknuše iz zagrebačke obrtne škole, proizlazi nova mlada generacija. Većinom su to kipari, koji su zvani da popularišu plastiku, koja je kod nas veoma malo cijenjena. Kerdić, Jean, Juhn, Hotka, Spiegler. Kipar mora da se bavi isprva obrtnim poslovima, mora da zna klesat u kamen, da cizelira broncu, da teže drva. Imade li tu obrtničku spremu, uz umjetničku naobrazbu, tada se može očekivati plodnost njegova rada. Nakon što je R. S. svršio obrtnu školu, radio je praktično kao dekorativni kipar za zagrebačke gragjevine, a kad se je otvorila umjetnička škola, stupio je u nju kao gjak Frangešov i Valdecov. Ovisan sam o sebi, bez ičje potpore, nije se nikako mogao razviti, i tako je vrlo malo napredovao. Tim više bilo je to doba, gdje se

svom dušom uživio u tajne umjetnosti. Bila je to strahovita duševna borba. Svršiv umjetničku školu bile su u Zagrebu tako loše prilike za mlada umjetnika, da ih napustit umjetnost ili boemizirati. U sretan čas sjeti se njega Frangeš i primi ga kao pomoćnika u svoj atelier. Radio je u kamen, drvo, sadru, glinu a pogotovo u bronci. Volju za rad probudila je neda u njega za ozbiljan studij, ali pošto mu prilike nisu dopustile da se postavi na vlastite noge, radio je neumorno dalje i snivao o času, kad će i njemu svanut dan uskrsnuća. Upravo za vrijeme rata narasao je u Zagrebu interes za umjetnost u velike i tako uhvatio nekoliko zgoda i našao mecene, koji nabaviše neke njegove radnje. Tako si utro put, da može sada raditi za svoju prvu izložbu, koju će ostvariti sljedećeg proljeća u Zagrebu i u Osijeku. Bit će to studije, skice, u kratko toliko da pokaže momentanu spremu. Osnove koje ima za budućnost tek krije, a kani ih kao radin čovjek ostvariti u velikom svijetu. Ljudska duša traži vrlo mnogo, ali prava umjetnička duša nagije oduševljenja i poleta kad ga i tračak sunca obasjava. Donosimo za sada tri reprodukcije njegove plastike. Od drugih radova spominjemo njegovu Madonu za Medvedovićev spomenik u Vinkovcima, koja se lijeva u bronci. Za K. H. K. u O. izraditi će neke reljefe za spomen-ploče zaslužnim Hrvatima.

PROSVJETA, SRPSKO PROSVJETNO I KULTURNO DRUŠTVO U SARAJEVU. Ovo kulturno i prosvjetno društvo osnovano je 1902-ge godine. — Rad prosvjetne prve dvije godine bio je da prikuplja od naroda priloge i otprema valjane, siromašne gjake na srednje i velike škole. — Ovaj rad Prosvjeti je poslije dvije godine proširila i uzela u svoj zadatak pored davanja stipendija i otpremanje djece na valjane zanate i trgovine, a poslije četiri godine Prosvjeta je postala prosvjetno i kulturno društvo srpskoga naroda u Bosni i Hercegovini. Ovu svoju kulturnu zadaču Prosvjeti je shvatila tako, da je poticala na rad i prva započela raditi u mnogim pravcima, kako bi se naš narod kulturno, ekonomski i fizički podigao i učvrstio. — Prosvjeta je prva dala inicijativu za osnivanje Srpskih Zemljoradničkih Zadruga. Prosvjeta je u veliko potpomagala i danas potpomaže organizaciju Srpskih Sokola i organizaciju Pobratimstva, društva protiv upotrebe alkohola. Prosvjeta je prva kod nas počela raditi na prosvjećivanju masa narodnijeh popularnim predavanjima o raznim narodnijem potrebama i razrašiljanjem u narod poučnih i zabavnih knjiga i listova.

Plodan je bio rad Prosvjete u prošlosti. Na hiljade dječaka bilo je otpremljeno u svijet na zanate i trgovine, na stotine učenika svršilo je Prosvjetinom potporom srednje i velike škole. Savez Srpskih Zemljoradničkih Zadruga sa 120 zadruga u glavnome je djelo Prosvjete. List Prosvjete, list Zdravlje organ Društva za čuvanje narodnoga zdravlja u Beogradu, kalendar Prosvjete i druga izdanja Prosvjete slala su se u 7 do 8000 primjeraka u mase naroda. Osnovana je Centralna Biblioteka Prosvjete sa 10.000 knjiga i po provinciji okružne i sreske biblioteke. Po sejima se počele osnivati seoske pokretne knjižnice. Do 20.000 bukvara za nepismene — izdanje Prosvjete — razdijeljeno je onima, koji su držali tečajeve i rasprodano.

Koliko je već Prosvjeta bila uhvatila korjena u narodu srpskome najbolje je dokumentovala desetogodišnjica Prosvjete, koja je proslavljena neposredno pred balkanski rat 1912-te. Na ovu svečanost došli su prestavnici svih srpskih kulturnih ustanova sa Stojanom Novakovićem, predsjednikom Srpske Akademije nauka na čelu.

Rezultati rada Prosvjeti zadovoljavali su svakoga. Stvorena je organizacija sa 8000 članova. — Rad na prosjećivanju i podizanju narodnometu pokrenuo se je u mnogim pravcima. Na samoj proslavi donešeni su zaključci, da se ovaj rad organizuje jednolično u čitavom Srpstvu. U kooperaciju stupili su: Kulturna Liga u Beogradu, Matica Srpska u Novom Sadu, Prosvjeta u Sarajevu i Srpska Zora u Dubrovniku.

Ali dogođe druga vremena. Rad Prosvjete, svaki kulturni rad na gotovo svemu teritorijumu Srbije i Srpskoga Naroda zamijeni piska gjevergara i grmljava topova, zamijeni patnja i okovi roblja svezanoga. — Prosvjeta zajedno sa svojim narodom podijeli zlo i dobro. Bi proglašeno „ognjištem, leglom veleizdaje“, imanje njeno konfiskovano a radnici Prosvjetini bačeni u tavnice, sugjeni i osugjeni po zakonima česara na vješaia i tamnica. Sa Vaskrsom naroda i Prosvjete je proslavila svoj Vaskrs. Prosvjeta je opet započela svoj rad.

Prosvjeta ja u prošlosti bila nacionalno srpsko društvo. Ovdje je bila najveća razlika između Prosvjete i druga dva slična društva kod nas: Napretka i Gajreta. — Dok su ova dva društva prije rata a i danas su društva osnovana na vjerskoj bazi, Prosvjeta je bila nacionalno srpsko društvo. — Npredak je društvo za pomaganje naučnika katolika, a Gajret za pomaganje gjaka

muslimana. — Prosvjeta je ovu prvu pregradu prekoračila od svoga osnutka: Potpomagala je gjake bez razlike vjere, koji su bili nacionalno osvišećeni. Danas je Prosvjeta prekoračila i drugu barijeru. Prema zadnjoj izmjeni svojih pravila, donešenoj na Vidovdan 1919-te, Prosvjeta je prestala biti društvo Srba Bosne i Hercegovine i svoje djelovanje proširila je na sve Kraljevstvo. Od Prosvjete može sada dobiti potporu svaki državljanin Kraljevstva Srbija, Hrvat i Slovenac, pravoslavni katolik i musliman. Ovo je veliki korak naprijed u radu Prosvjete za jedinstvo svega našega naroda u čitavome našem Kraljevstvu.

Sredstva za rad Prosvjeti je davao u prošlosti srpski narod. Za to se brinula organizacija Prosvjete, organizacija pododbora i povjerenika društvenih, za to su se brinuli članovi Prosvjete i mnogi mali, neznatni radnici prikupljajući sitne priloge. Koncem godine 15. juna 1914-te Prosvjeta je imala 85 pododbora i oko 300 povjerenika. — Članova je bilo: dobrotvora 131, utemeljača 1266 i potpomagača 7010, ukupno 8407 članova. — Dobrotvori plaćaju K 500,—, utemeljači K 150 od jednom ili u mjesecnim obročima, pomagači plaćaju 1 krunu na mjesec. Dok članovi plaćaju uredno članarinu dobivaju besplatno list Prosvjetu. — Za prvih 12 godina Prosvjeta je prikupila od naroda sa legatima oko 2,000,000 kruna. — Za isto vrijeme izdala je na prosvjetno kulturne ciljeve 1,000,000 kruna.

Čim je zbačen jaram tiranski, Prosvjeta je odmah započela svoj rad nanovo. Trebalo je opet iz temelja postaviti organizaciju društvenu. — Za kratko vrijeme od 7 mjeseci, do prve glavne skupštine u slobodnoj velikoj domovini, do prvoga Viđov-dana u slobodi, organizovala je Prosvjeta nanovo 52 pododbora i 105 povjerenika. Članova — novih članova — pristupilo je Prosvjeti 173 dobrotvora, 1601 utemeljač i 6456 pomagača. Sa starim dobrotvorima i utemeljačima Prosvjeta ima u svemu 9668 članova.

Čim se provede potpuna organizacija po svima srezovima i seoskim općinama u Bosni i Hercegovini Prosvjeta će nastojati da raširi svoju organizaciju i po ostalim pokrajnjama našeg lijepog Kraljevsra.

*

Potpore, koje je Prosvjeta dala ove godine, Hrvatima katolicima i Muslimanima: Stanku Kmiki 300 kruna, Ahm. Kulenoviću, prav. 500 kruna, Ahm. Sadikoviću, vet. 300 kruna, Ivi Kranjčeviću 500 K, Josipu Caru, slik. ak. 250 K, Muha-

medu Čuriću, prav. 40 K, Mustafi Kapiću 150 K, Sergiju Jankijeviću 150 K, Abidu Pehtivanoviću 400 K, Ševkiji Bubiću 150 K, Alojziju Budimiru 500 K, Ahmed Kemura 150 K, Krinoslav Žanko, prav. 500 K, Ante Neimarović, fil. 500 K, Franjo Žekić, prav. 500 K, Franjo Žuranec, prav. 300 K, Mustafa Mulamustafić 100 K, Drag. Bajo 500 K Ljubo Magjer 150 K, Ahmet Bunić, trg. ak. 150 K, Ahmet Bunić, trg. ak. 100 K, Mehmed Bašić, trg. ak. 200 K, Nadežda Jankijević, trg. 200 K, Salih Čišić, fil. 500 K, A. Šimitović, abitur. 350 K, H. Hasanbegović, abit. 500 K, Omer Hadrović, abit. 500 K, Husa Kapić, abit. 500 K, Niko Miljević, abit. 500 K, Avdija Glavović, abit. 500 K, Ibr. H. Oman, abit. 500 K, Ante Žanko, abit. 500 K, Hamza Humon, abit. 500 K, Sabit Campara, pravn. 500 kruna, Aco Kormes, med. 500 K, Muh. Kapetanović, abitur. 500 K, Hamid Šimitović 500 K, Drago Magjer 300 K, Avdo Buzaljko 500 K, Mustafa Naderić 300 K, Salih Cerić, trg. akad. 200 K, Sulejman Nagjidedić 150 K, Husein Brkić, fil. 500 K, Stjepan Vukadin, pravnik 400 K, Sergej Mandičevski 150 K, Mustafa Kapić 150 K, Marin Bućan, med. 300 K, Roman Birger, trg. akad. 100 K, Jakob Šahinović 150 K, Terko Matković, fil. 200 K, Ivo Janjić, med. 300 K, Zdravko Šantić 300 K.

O lijepim publikacijama, koje izdaje „Prosvjeta“, bit će govora u narednom godištu „Jeka“. a do onda treba da se u intenzivni rad „Prosvjete“ ugledaju slična hrvatska kulturna društva, koja radi svoje rascjepkanosti naprosto životare.

MILUTIN MAYER rodio se 16. studenoga 1874. u Velikoj Ludini (bjelovarsko-križevačka žup.) Nižu i višu pučku školu polazio u Glini, a učiteljsku u Zagrebu. Počeo službovati kao pučki učitelj 1./X. 1894. u sv. Heleni-Koruškoj kod Križevaca i u Gjurgevcu. U svibnju 1909. položio odličnim uspjehom ispit za više pučke škole i imenovan žup. školskim nadzornikom. Kao takav službovao kod zemalj. vlade u Zagrebu i žup. oblasti u Vukovaru, a od god. 1917. u Osijeku, gdje je ujedno i gradski škol. nadzornik. Prvu svoju crticu „Siroče“ štampao je 1894. u „Bršljanu“ i otada suragjavao u raznim listovima (od većih radova spominjemo novelu iz učitelj. života „Na razvalinama sreće“, štampana u „Prosvjeti“ 1910.). Napose je izdao ova veća djela: „Mučenici“, pripovijest, 1902. (prevedeno na slovenački 1903. i na slovački jezik 1905.), „Za krt časni i slobodu

zlatnu“, historijska pripovijest iz XIII. vijeka, 1904. (nagradijeno iz zaklade Dušana Kotura)*, „Pod franačkim jarmom“, hist. roman iz IX. vijeka, 1905.* „Dolazak Hrvata“, hist. prip. 1908. (nagradijeno djelo)*, „Za sreću i slavu otadžbine“, hist. roman iz konca XIII. vijeka, 1908., „Štit kraljevstva hrvatskog“, hist. prip. iz XVI. vijeka, 1911.* „Život“, prip. iz starokršćanske dobe, 1912.* i „Izdajica“, hist. prip., 1917. (nagradijeno iz zaklade Tome Gajdeka), koju će izdati književni društvo sv. Jeronima.

1. X. 1919. izabrao ga je K. H. K. u O. za svojega potpredsjednika, pa sad rečeno društvo vodi i upravlja.

Dvadeset i petogodišnjici vrijednoga hrvatskoga trudbenika neka je u ovim recima izražena čestitka i pripoznanje njegovoga književnoga i prosvjetnoga rada!

LEOVIĆEVA IZLOŽBA SLIKA, otvorena 5. X. 1919. u osječkoj dvorani trgovacko-obrtničke komore snažan je glas umjetnika-slikara, koji nam ima što i može da kaže.** U ovo par zadnjih godina, osobito ratnih tamo od 1914., često smo vidjevali u raznim izložbama i izložbama i previše slika, a da smo danas u neprilici, kad bi trebalo kazati, što smo vidili. Koje čudo, da je svojedobno A. G. Matoš dobro primijetio, kako u nas još najbolje i najlakše „prosperiraju“ slikari. Uzmu platno ili papir, namažu ga i eto slika za par stotina kruna, dok naslov „umjetnik“ dolazi sam po sebi. A siromah književnik muči se i kini po desetak godina i onda se još nagje ma kakova „šuša“, pa ga okrsti „neknjiježnikom“. Ali da se vrnemo na

* Izdanje književnoga društva sv. Jeronima u Zagrebu
** Grafika: 1. Ciganke, litografija u 4 boje. 2. Ciganke, litografija u 4 boje. 3. Ciganke, litografija u 1 boji. 4. Djevojka u vruću, linorez. 5. Kugina „kuća“, bakrorez. 6. Ženski akt. Akvarcl: 7. Kralj Petar. 8. Solar. 9. Partija sa stare Drave. 10. Lagje na Dravi. Partija iz Tvrđave. 11. Zimsko jutro 12. Zimsko veče. 13. Partija iz Kravice. 14. Poljane u snijegu. 15. Zima. 16. Vuka u snijegu. 17. Vinogradni. 18. Dvoriste zimskoj moći. 19. Sante leda na Dravi. 20. Drava. 21. Lagja na Dravi. 22. Dvoriste u snijegu. 23. Tikvara u ledu. 24. Magla. 25. Iz zimske luke. 26. Živica u snijegu. 27. Zalaž sunca (stara Drava). 28. Stara solar. 29. Moderni kiklop, iz ljevaonice sljeze. 30. Ženski akt. 31. Ženski akt. 32. Ženski akt. 33. Dvoriste u snijegu. 34. Dvoriste u snijegu. 35. Tikvara u zimskoj luki. 36. Noć na Dravi. 37. Noć na Dravi. 38. Ženski akt. 39. Rad: 40. Dvoriste. 41. Dvoriste. 42. Osijek u snijegu. 43. Noć na Dravl (Kronenwerk). 44. Suton. 45. Žijska luka. 46. Lagjari. Uljene slike: 47. Starac, škica. 48. Jambuke. 49. Buquet cvijeća. 50. Karanfilj. 51. Poljsko cvijeće. 52. Žute ruže. 53. Ruže. 54. Krianteme. 55. Voće i povrće. 56. Makovice. 57. Voće i cvijeće. 58. Voće.

započetu temu. Bilo je mnogo slika i mnogo izložitelja, ali malo umjetnika. Gospoda slikari, osim par čednih imena, „serviraju“ neizragjene „škice“ pod firmom gotove umjetnine. I ljudi to gledaju i kupuju, a umjetnosti ni traga. Leović je daleko od toga. On „škice“ izragjuje po dva i više puta i dava gotova djela. Eto, to je glavni razlog, da veseljem bilježimo jedan veliki moralni uspjeh, koji zavreguje u istoj mjeri i materijalnu pomoć, pa da nam stvara i u buduće djela trajne cijene. Njegovi krajobrazi odišu suptilnom poezijom, pa će mnogi, ako se reproducira, buditi smisao za sve što je lijepo, a time uzgajati u ovim krajevima probugjeni ukus za čistu umjetnost, koju nam pruža snažan kist jednoga hrvatskoga slikara. Lanjske godine upoznali smo Leovića kao slikara krajobraza i slikara crteža u snažnim i velikim dimenzijsama (Petar Zrinski, Muški akt). Pa dok je kao slikar prvih radova i suviše pjesnik, u crtežima je realista do u sitnice. Sadanja izložba prikazuje ga sa 40 akvarela, 12 slika mrtve prirode i 6 grafičkih radova. Od posebnoga su dojma motivi sa Drave, gdje se ističu: dereglij, čamci, pješčanik, ribarske lagjice, zimska luka sa dizalom, „bager“ i t. d. Nutrinja slikarova, ono njegovo snatrenje, u mnogo i mnogo nijansa se odrazuje u talasima Drave za večernjega sutona, pa slike te vrsti djeluju suptilnom svojom poezijom i snažnom umjetničkom obradom na posebni način. U tim slikama ima nešto privlačivoga i ono čisto naše, što lakše shvaća recimo Hrvat iz Podравine, već Hrvat iz Banovine. Ustaje li zaato Leović na tom putu, dat će Osijeku na platnu ono, što je Šenoa dao Zagrebu u svojim romanima. Leovićeve slike mrtve prirode, a još viže grafika, odaje ga kao valjanoga risača. Radovi te vrste podnose u pogledu boja i strožu kritiku, pa treba da i naša „oficijelna“ javnost učini svoje. Naši uredi i dvorane zijejavu od praznina, pa kad se već troši za „šošta“, moglo bi se trošiti i za umjetnička djela. Na taj način obezbijedit će se najlakše život onih, koji žive za umjetnost. Ne upuštajući se u potanju kritiku Leovićevih radova, držimo s pravom, da baš on zavreguje prvi potpuno i moralno pripoznanje i materijalnu pomoć. Prema onoj: tko brzo pruža, dvostruko daje — valja početi odmah i dok nije prekasno ...

LITERARNO POSIJELO MILANA MARJANOVIĆA bilo je 27. rujna 1919. u dvoranu županije u Osijeku, pa zavreguje posebnu pažnju već i zaato, što je u cijelosti zaokružena slika čuvstovanja čovjeka, koji je radom koracao vazda na-

prijed tvrde vjere u konačni svoj uspjeh. Poznavali smo predavača kao istančanoga književnoga estetičara, spretnoga organizatora i čovjeka od pera („Zvono“, „Jug“, „Obnova“ i t. d.), a sada nam se razotkrio do dna srca. Ne smatra se pjesnikom, ali u časovima velikim: propjevala je njegova duša i on je, osjećajni ritam, pribilježio trzaje svoje duše u formi pjesme. Ove pjesme slobodnoga ritma, koje se ne obziru na pravila poetike, spontano nižu riječ uz riječ, a sve skupa slijevaju rječitošću zanimivoga predavačevog komentara u snažan refrem: Kroz trnje k pobradi ...

Ne prosugujući zaato ovo literarno posijelo s literarnoga gledišta bit će dobro, da se slijedi Marjanovićev put, pa da nam, svatko, tko što ima da kaže, ispriča iskrenošću poput rečenoga predavača.

Književnost hrvatska ili ako hoćete „naša“ na taj se način obogatiti doduše ne će, ali će se na taj način smekšati sree naše javnosti. A da je to sree i suviše tvrdi, osjeća baš hrvatska knjiga i kultura više no ikoja druga, budući da se na prste mogu izbrojiti njezini prijatelji, dok mečenama ni traga.

Marjanović je tu prvi otpočeo i u tom leži dobar uspjeh samoga posijela, jer je poezija njegovoga srca dokazala, da zadovoljava potrebu čovječe duše ako ne više, a ono još uvijek toliko koliko i banalni: kino, razne nogometne „utakmice“, kavana i štošta drugo, za što ima svegjer ljudstvo na pretek ... i vremena i interesa i novaca.

SLIKAR LJUBO ŠUPUK. Mjeseca rujna g. 1919. namjeravao je ovaj vrsni dalmatinski slikar pridjeti intimnu*) izložbu kolektivnih svojih radova u Osijeku, pa je tom prilikom izradio više radova, koji zaslužuju posebnu pažnju već zaato, što je on prvi, koji je prenijeo kistom na platno rijetki i pravi osječki tip u osobi poznatoga Šandora pod naslovom „Osječki Diogenes“. Slika je stekla kupca u poznatoga poznavaoce umjetima Emmanuela Hermana, a odlikuje se uz frapantnu sličnosti, adekvatnim koloritom i osobitom tehnikom. Studio i portret sliho se u jedno. U Osijeku smo prečesto vični gledati izlizane fotografске portrete bez ikakovog odsjeva unutrašnjeg izražaja, što je pridonijelo mnogo kvarenju umjetničkoga ukusa. U vrst dobrih portreta spada i

* Slike je odaslao željeznicom iz Zagreba, pa su kraj nesregenih naših prometnih prilika putovale od 6./IX. do 2./X. 1919. Od kolike je to neugodnosti za jednoga slikara, ne treba ni da spomenemo.

onaj bivšega predsjednika K. H. K. u O. Ljuboja Dlustoša, dok onaj klupskega tajnika i urednika R. F. Magjera podnosi i najstrožu kritiku. Studija ženske glave („Lektira“) odaje, da bi Šupuk uspio i u risanju akt-studija, jer daje miješanjem boja posebnu svježinu mladosti čovječjega tijela.

Povodom kolektivne izložbe Šupković radova u Zagrebu napisao je umjetnički kritičar S—s* ovaj članak o slikaru-umjetniku:

U krugu mlađih dalmatinskih umjetnika upoznali smo se već s nekolicinom zanimivih osoba. Ovajput je mlađi umjetnik iz Šibenika, Ljubo Šupuk, koji nam se predstavlja s dosta znatnom eksponcijom. Ne treba tek da kažemo onim svojim čitačima, koji su si pogledali izložbu, da je umjetnik učio u sunčanoj, nasmijanoj Italiji i to na umjetničkoj akademiji u Rimu. On ljubavlju vadi sa palete jasne, vesele boje i baca sunčana svjetla na svoje krajobraze. Ali ovo nije najbolja njegova strana. Šupuk nije slikar kraljolikā, te se čini, da nam to hoće namjerice dokazati s nekoliko krajobraza iz Zagreba. Glavna mu je domena genre: on je vrstan portretista, koji ide za tim, da postizava što jače efekte. Zato na pr. izragjuje neke od svojih izvrsnih glava fino, snabdijeva ih upravo raskošno svim mogućim detaljima, dok poprsje, ostala figura ili okolina dosta rjava pritom prolazi. Nakana mu je, da djeluje kontrastom; posmatrača hoće da prisili, kako bi samo ono vidio, što on hoće da pokaže. Nemamo ništa proti tome, ako to čini svijesno. Samo ne-svijesno ne smije toga činiti. A toga kod njega nema, o čemu nas uvjera promatranje. Dobar konturista nije uvijek dobar slikar. Kod Šupuka se našlo oboje u vrlo sretnoj mjeri. Njegove su glave starih majčica i staratelja tako istinite i vjerne, da se moraju i lajkaju na prvi mah svidjeti. Tako na pr. broj 3, portre nekoga starca, kod kojega se radi krasnoga kontrasta prema zaledju glava vanredno plastično doima. Uopće slika umjetnik vrlo plastično, te se čini, da izbjegava cizeliranje. Takojer se impresije — među njima „Starica“ — imadu ubrajati u najbolje radnje. Broj 16, stari Dalmatinac, je zapravo kabinetski komad, koji je među dosadanjim posjetnicima izložbe našao mnogo štovatelja pa već i kupca. U ovu grupu spada i „Bosanac“, karakteristična studija glave. Kod Šupuka ne nalazimo šablonske radnje. Svaka njegovih radnja pokazuje impresiju, koja vodi računa o odregnjenu nastrojenju, a diše duhom originalnosti. Kaškada se sluči, da se kod poj-

dinih slika, koje je umjetnik izragjivao površno ili kraj rgjave duševne dispozicije, ne može vjerovati, da potječe od iste ruke. Najbolje, što izložba po mome mnijenju daje, je začudo auto-portré, najteži problem slikarskoga umijeća. Glava se ističe istinito iz onoga, puna nastrojenja, zaledja. Dobro je bilo po Šupukov razvitak, što je iza svojih rimskih studija pošao na bečku akademiju, da se usavrši. Čini se, da je ondje naučio svojoj ljubavi prema bojama postaviti umjetničke granice. Nekoje slike upravo lebde u sredini izmegju oba ekstrema i djeluju tako vrlo povoljno. Umjetnik, koji je tek 28 godina star, imade pred sobom lijepu budućnost. Ova je njegova izložba znatan korak na putu do cilja.

BIOGRAFIJE KLUPSKIH ČLANOVA I KULTURNIH RADNIKA. Ovim se umoljavaju klupski članovi bez razlike, da uznastoje prikupiti što više biografija o kulturnim radnicima prošlosti i sadašnjosti. Radi naše je nemarnosti palo u zaborav mnogo i mnogo čestito ime, koje je kroz čitav svoj život radilo bud kao književnik bud inače kao kulturni radnik. Pa zar da mu se spomen zamete za vazda?! A ipak sa malo ljubavi i žrtava može svaki inteligenat i u najzabitnijem seocu istražiti životopise zasluznih učitelja, svećenika, posjednika i drugih, pa prikupljena data srediti i napisati u obliku pregledne biografije. Takovi životopisi dobro će nam doći (uz slike, potpis i rukopise dotičnoga), a naša će briga biti, da se objelodane u javnosti.

KAD TREBA IZVJESITI HRVATSKI BARJAK? Uobičajilo se, pa često čitamo u novinama zamolbe, da treba ovom i onom zgodom izvjesiti trobojku. Da li je to na mjestu dalo bi se raspraviti. Naše je mišljenje, da valja izvjesiti narodnu trobojku samo u najvažnijim momentima, kad treba da se time označi najodnana jednodušnost, a to su, uz dane našega kralja, narodni blagdan Zrinjskih i Frankopana (30. IV.), na dan sv. Cirila i Metoda (5. VII.) i 29. X., kad se slavi dan hrvatske slobode. Na te dane treba da se nagbu na okupu i sva naša kulturno-prosvjetna društva bez razlike, dakle su dužna sudjelovati, a treba vazda da završe narodnom himnom.

PRIMLJENI RUKOPISI. Uredništvo K. H. K. u O. zaprimilo je, pa će se objelodaniti u klupskim izdanjima ovi rukopisi: književna ostavština Ferde Ž. Milera (djelomično uredio i za tisk priredio Milko Cepelić), Josip Crepić: „Pripovijesti“, Bratoljub Šram: „Rad jedne pa-

* „Agramer Tagblatt“, Zagreb, broj 252 od 25./IX. 1918.

trule“, pripovijest, dr. Jan Magiera: „Dusza polska“, prikaz, Dragutin Hafner: „Hrvatski skladatelj Bosiljevac“, Rudolf Spiegler: „Izgledi naše umjetnosti u budućnosti“, prikaz, Pavao M. Rakoš: „Ivan Cankar“, književni prikaz, Aleksander Kešuc: „Iz života jedne ekzistencije“, pripovijest, Josipa Gembay: „Moje misli“, aforizmi, M. Lazaric: „Bitka kod Gorjana“, dr. Izidor Kršnjači: „Iz osječkog kazališta godine 1866“, Jakov Tomasović: „Bura“, romantički epos, Niko Vlašić: „Narodne pjesme iz Babine Grede i okoline“, književna ostavština Bože Uzelca i Dragana Frana Rösslera (uredio Božo Jugović), Ferid Maglajlić: „Novi život“, drama, Eres (molimo, da nam se rečeni pseudonim javi potpunim imenom!): „Polnočka“, pripovijest, Julije Kempf: „Kupalište Velika“, geografsko-zemlj. prikaz i „Na grobu Vladimira Nikolića“, književni prikaz, Ivo Kršić: „Pjesme“, Josip Lovretić: „Pjesme“, Ante M. Sporšić: „Iz krvavih uspomena“, crtica, Jagoda Truhelka: „Bilješka s ulice“, crtica, Marija Horvat-Pethet: „Čovjek“, pjesma, „Čemu?“ crtica.

NAJAVLJENI RADOVI K.H.K.uO. za klupska izdanja: Vladoje Dukat: „Kazimir Mohátsy“, književni prikaz iz „ilirskog“ Osijeka, Stjepan Đaković: „Iz života Ilike Okruglića“, Ljubomir Maštrović: „Novele“, dr. Izidor Kršnjači: „Iz staroga Osijeka“, Mato Medvedović: „Iskopine i starine u Vinkovcima“, arheološki prikaz, Vjekoslav Celestin: „Stari Osijek“.

U PRIPREMI SU OVA IZDANJA: Sabrani radovi Dragana Melkusa, Feliksa Barušića, Ljuboja Dlustoša, divot-izdanje S. S. Kranjčevićevih izabranih pjesama sa umjetničkim ilustracijama, antologija hrvatskih pripovjedača i romanopisaca iz Donje Hrvatske (sa umjet. slikama iz narodnoga života), nastavak izdavanja klupske smotre „Književni Prilog“, Životopisi hrvatskih književnika i kulturnih radnika.

ZAHVALA RASPAČATELJIMA IZDANJA K.H.K. u O. Na klupsku zamolbu osobitom susretljivošću odazvaše se pozivu: Ravnateljstvo više pučke škole u Županiji, prof. Barišić (Vinkovci), ravnateljica više djevojačke škole u Vinkovcima (ggj Strossmayer), ravnateljstvo više pučke škole u Đakovu, ravnat. real.-gimn. u Koprivnici (g. Krušce), ravnatelj više pučke škole u Križevci ravnateljstvo samostanske više djevojačke škole u

Djakovu, ravnatelj više pučke škole u Brodu na Savi, ravnatelj realne gimnazije u Vukovaru (prof. Josip Jedvaj) ravnatelj više pučke škole u Iloku, Anton Matić ravnatelj gimnazije u Karlovcu, M. Čuljat, trgovac u Vinkovcima, Julijo Kempf, škol. nadzornik i Franjo Majcen, učitelj u Požegi.

DODATAK. Osoblje osječkih poštanskih i brzjavnih činovnika sakupilo je 144 K za spomenik Zrinskog i Frankopana u Zagrebu. Sveta je odsilana putem uprave K.H.K.uO. dru Srkulju u Zagreb.

PORTRET LJUBOJA DLUSTUŠA. Dalmatinski slikar Ljubo Šupuk narisao je predsjednika K.H.K.uO. za dvoranu klupske javne pučke knjižnice i čitaonice. Slika je izragljena uljenim bojama i u svakom pogledu rijetko umjetničko djelo.

DOBROTVORI KHK. U prvom desetgodistvu svoga opstanka, koje se je navršilo 3. listopada 1919. stekao si je Klub hrvatskih književnika u Osijeku pregnutljivim svojim radom oko promicanja hrvatske kulture u Osijeku i u Donjoj Hrvatskoj, lijep broj odličnih dobrotvora, koji su mu godišnjim svojim novčanim darovima, pa i moralnom potporom omogućili, da u svome preganju ustraje i taj svoj rad i proširi.

Uz ine svoje publikacije stiče se KHK osobito izdavanjem almanak kalendara „Jeka od Osijeka“ bez zastoja nove prijatelje i dobrotvore. Tako zahvaljuje uprava KHK i ovaj puta rođendanu pripomoći ovim ličnostima:

Pomagači KHK kod raspačavanja klubskih publikacija bili su g. 1919. Prof. Jagoda Truhelka, Sarajevo. Ravnateljica Josipa Gembay, Osijek. Učitelj Tugomil Knopp, Osijek, Učiteljski pripravnici i pripravnice, Osijek, učiteljice i učenice više djevojačke škole, Osijek, ravnateljstva viših pučkih škola, Đakovo, Našica, Županja, Vinkovci, Brod, Č. sestre sv. Križa Đakovo, Gradska i općinska poglavarnstva, Osijek, Djakovo, Lukač, Orahovica, Viškovci, Levanjska Varoš, Koška, Gradska blagajna Brod, Osječke knjižare: Hrvatski štamparski zavod, Ljudevit Szekler, Csaky, L. Friedman, B. Frank, Štitler Varaždin, Weiss Bje-lovar, Reich Vinkovci, Kampuš Osijek, Dujak, Morpurgo, Osječke Trafike: Kassovitz, F. Rotter, G. Baldauf, A. Klein, Trgovci: Selzer i Rank, Pečnek, Bartolović Osijek, Činovništvo kr. financ. ravnateljstva, kr. pošte i brzojava, Hrv. zemaljske banke i Šećerane. Ravnateljstvo tvornice tanina

Županje, Tvrta S. H. Gutman Belišće, Eskomptna banka Brod, Trgovinska banka Osijek, Medvedović Vinkovci, Iv. Wollner Mitrovica, Franjo Vrbljančević Osijek, Josip Barbarić Ilok, Dr. Sauter Zemun, Dr. Ivo Kraljević Zemun, Semeré Virovitica, St. Frauenheim Osijek, Anka Schuller Osijek, A. Hevesy Osijek.

Dobrotvori i darovatelji KHK. Zagovorom gradskoga načelnika dr. Antuna Pinterovića i gradskoga vijećnika dra. Antuna Hrabala omogućilo je osječko gradsko zastupstvo „Jeki od Osijeka“ 1919. izdavanje Osječkoga adresara novčanim prinosom od 1841. Dr. Teodor Pejacsevich 550 K, Paromlin Krauss sinovi 550 K, Hrv. zemaljska vlada 400 K, Hrv. zemaljska banka 300 K, Trgovac Grünhut 200 K, Emanuel Herrmann 150 K, Drava Tvorница Žigica 114 K, Josipa Glembay 110 K, Dr. Franjo Papratović 100 K, Osječka šećerana 100 K, Trg. obrtnička komora 100 K, Viktor Frank 100 K, Grofica Marija Eltz Vukovar 100 K, Osječka podružnica prve hrv. štedionice 50 K, Union paromlin 50 K, Eskomptna banka 50 K, Tvorница Hinko Frank Zagreb 50 K, Društvo Prosvjete posredovanjem rav. L. Fichtnera 50 K, Josip Povischil 37 K, Gospodja Adler 25 K, Osječka štedna zadruga 25 K, Tvrta Peter i Springer 20 K, Tvrta Platzner 20 K, Srpska štedionica 10 K, Vilim Glesinger 10 K, Tvrta J. Schwarz sin 10 K.

KNJIŽEVNI VJESNIK. Otkada imamo više književnih društava, književnih listova i novina, otada imamo i više književnih grupa, pa koje čudo, da se sve više cjepljamo, a općinstvo sve manje o nama vodi računa. Kako pojedinci prate po jedan list i novine, sasvim je naravno, da se u nas mogu na prste izbrojiti ljudi, koji poznaju i imadu pregled o cijelokupnoj produkciji u novijoj hrvatskoj književnosti. Svojedobno je pokušao „Glas“ Matice Hrvatske u Zagrebu na omotu lista objelodanjivati potpune glave svih naših beletrističkih listova, a sam K. H. K. u O. na svojim programima literarnih posijela, koji su se štampali u 500—1000 kom. (sveukupno preko 20.000 primjeraka) objelodanjivao je listove, knjige i opise svih književnih društava. Sve te književne objave štampao je i zasebno, pa dijelio besplatno. I sad je čovjek mislio, da će takav rad naci sljedovanja, a kad tamo od svega toga nije bilo ništa. Istom poduzetna knjižara Stj. Kuglija (Zagreb, Ilica 30.) shvatila je pravo značenje takova rada i počeli ove god. pod vršnom redakcijom dra Prestinića izdavati list pod gornjim

natpisom, gdje sistematski donosi sve književne objave. Početak je dobar, pa treba nastaviti... List se za sada šalje besplatno, pa ga treba čitati.

ISPRAVAK U DUKATOVOM ČLANKU O M. TOPALOVICU. Na str. 36., u prvom stupcu odmah napočetku, imaju biti reci: *n i k u d k a m o v e ē, llir pa llir, Slaven pa Slaven, no n odiendo alias nec linguas nec literaturas iliricam tamen, koji su pomutnjom štampani na istom stupcu kao peti i šesti redak. Tiskarske grješke u ostalim radovima neka čitatelj dobrostivo sam ispravi!*

O. ERNEST BENEŠIĆ* (Beničić kod Čepavice) * u Vukovaru 5. kolovoza 1807. Već kao teolog u redu Franjevačkom rigorizisao je iz filozofije. Kao doktor filozofije položio je i jedan rigoroz iz teologije. U provinciji sv. Ivana Kapistrana služio je i po samostanima u Madžarskoj. Karakteristično je za nj, da se je godine 1848. borio protiv madžarskih revolucionaraca, radi česa je i odlikovan bio zlatnim krstom, premda je inače u životu uvijek bio u opoziciji s onima, koji su vlast imali u rukama Iz Arada, gdje se je borio protiv Košutovaca, morao je pobjeći.

Iz Cernika, gdje je 1852. god. bio gvardijanom, došao je u Osijek za direktora gimnazije, u onaj čas, kada se je zaveo sistem, da profesori predavaju po strukama. Sam je obučavao u III., IV., V. i VI. razr. grčki, a u I., II. i V. prirodopis. O njegovom ratobornom duhu mnogo pripovijedaju anali Franjevački, jer se je hvatao u koštar i sa vladom i sa ordinarijatom, a imalo je s njima posla i redovničko starješinstvo. Duhu su njegovom smetale sve naredbe, on je htio, da svaki njegov rad odiše njegovim duhom, a da to ne bude tek mehanično vršenje dužnosti.

Ne htijući vlada udovoljiti njegovim zahtjevima, koje je postavio u svrhu poboljšanja profesorskih plaća, morala je preuzeti cijelu gimnaziju u svoje ruke, a o. Ernest otisao je u Brod. Od 1859.—1864. bio je gvardijan ovdje u Osijeku.

U samostanu se vukovarskom nalaze dvije knjige njegovih rukopisa. Njegova skripta. Inače se ne zna za njegov literarni rad. Našla se je tek jedna pjesma rugalica, o kojoj će izvestiti jedan akademik. Imao je lijepu biblioteku.

Njegov portret i danas resi pisarnu gimnaziskoga ravnatelja u Osijeku.

M. B.

* Uz sliku na str. 51.

HRVATSKI I SLAVENSKI KNJIŽEVNICI NA PROPUTOVANJU KROZ OSIJEK dobro će uraditi, ako svoj dolazak najave K. H. K. u O. nekoliko dana prije, pa da za svog boravka u Osijeku održe koje informativno predavanje o kulturno-socijalnim tečevinama i prilikama, pa da tako djelotvorno porade oko hrvatske i sveslavenske uzajamnosti.

SVE POŠILJKE I UPITE, koji se odnose na hrvatsku književnost, nabavu knjiga, dopisnicu, skladbu, sliku i drugo, kao i priredbu kulturno-prosvjetnih proslava, valja upraviti na naslov: Klub hrvatskih književnika u Osijeku, 1 Gajev trg 4.

NAKLADNICIMA, NAKLADNIM KNJIŽARAMA I ODBORIMA KULT.-PROSVJETNIH PROSLAVA, koji potrebuju izvornih rukopisa, skladbu i valjanih prevoda iz slavenske i svjetske književnosti, originalnih umjetničkih slika, kipova, spomen-ploča, informacije glede privredbe izložbi slika, koncerata i t. d. preporučamo da se obrate, u slučaju potrebe, na K. H. K. u O., koji će rado besplatno posredovati između književnika i vlasnika autorskog prava, a bude li od potrebe staviti se u sporazum skladateljima, slikarima i kiparima u svrhu reprodukcija njihovih slika i skulptura i što već spada u kulturni rad.

IZDANJA K. H. K. U OSIJEKU U ZAMJENU dobiva svako uredništvo, ako ih zatraži i šalje svoj list besplatno K. H. K. u O., koji primljene knjige, novine i časopise spremi i ustupljuje javnoj pučkoj knjižnici i čitaonici, koju rečeni Klub rukovodi.

KNJIŽEVNICI I JAVNI KULTURNI RADNICI dobivaju u svrhe naučne i književne sva izdanja K. H. K. u O., ako zatraže, besplatno, ali su dužni saradnjom, dopisivanjem i javnim predavanjima potpomoći rad i nastojanje K. H. K. u O.

PREDRADNJE ZA PROSLAVU NARODNOGA BLAGDANA NA DAN 30. IV., 5. VII. I 29. X valja postepeno udešavati svuda, gdje god žive Hrvati. Dani Narodnoga blagdana valja da su dani rada oko narodnoga prosvjećivanja kako u gradovima, tako i u najzabitnijem seocu. Isto će se učiniti i u Osijeku i za te prigode izdati posebne spomen-spise i nadopuniti izdanu već seriju rodoljubnih dopisnicu i skladbu. Klub hrvatskih književnika u Osijeku (Gajev trg 4) rado će sva-kom odboru u pokrajini u toj stvari davati upute i za vremena se pobrinuti oko potrebnih izdanja,

pa da tako vremenom složnim radom za hrvatske ideale izgradimo kuću ljepše budućnosti nas sviju.

ZBIRKA GLASOVITIH DJELA I SVJETSKA BIBLIOTEKA. Izdaje knjižara i tiskara V. Voščići u Koprivnici. Julije Zeyer: „Andrija Černišev“, roman. Broš. 6 K, uvez, 8 K. Artur Schnitzler: „Umiranje“, roman Broš. 4 K. Kunt Hamsun: „Glas života“, novele. 1 K, Lav. N. Tolstoj: „Posmrtnе pripovijetke“. 1 K. A. I. Kuprin: „Olesja“, pripovijest. 1 K. M. Ljermontov: „Bjela“ pripovijest. 1 K, Lav. N. Tolstoj: „Zapis jedne lude“, pripovijest. 1 K, R. F. Magjer: „Kolosijek i staroputine“, novele i crteži (zapis sa sela). 1 K. Karolina Svetla: „Poljubac“, pripovijest. 1 K. A. P. Čehov: „Seljaci-Diplomata“, pripovijest. 1 K, V. A. Sologub: „Veliki Svijet“, pripovijest. 1 K. Björnsterne Björnson: „Synnöva Solbakken“, pripovijest. 3 K. Janko Krsnik: „Agitatori“, pripovijest. 3 K. Honoré de Balzac: „Žrtva žene“, pripovijest. 2 K. U tisku: Crosby: „Tolstojeva nauka“, Ekstejn: „Afrodita“. Hagard: „Salamonovi rudnici“, Čehov: „Na krilima ljubavi“, Tribizsky „Zabludjene duše“.

HRVAT, dnevnik, I. god. Godišnja pretplata 108 K. Uredništvo: Mazovska ul 24., a uprava: Preradovićeva 3 u Zagrebu. Odg. urednik: J. Horvath.

NOVOSTI, dnevnik, izlazi XIII. god. Godišnja pretplata 108 K. Uredništvo: Gundulićeva ul. 26. I. kat, a uprava: Strossmayerova 6 u Zagrebu. Urednik: Lj. Z. Kara

OSVIT, ilustrovani tjednik, izlazi 1 god. Godišnja pretplata 50 K. Uredništvo: Marovska ul. 4 I. kat a uprava: Gundulićeva 18 u Zagrebu Urednik: Zvonimir Pećnjak.

ILUSTROVANE NOVOSTI, tjednik, izlazi II. god. godišnja pretplata 80 K. Uprava: Strossmajerova ul. 6, a uredništvo Gundulićeva 26. u Zagrebu.

OBZOR, dnevnik, izlazi LX god. Godišnja pretplata 120 K. Uredništvo: Marovska ul. 24. I kat u Zagrebu. Odg. urednik: Vladimir Lunaček.

ZABAVNIK ilustrovani tjednik, izlazi II. god. Godišnja pretplata 80 K. Uredništvo i uprava: Marovska ul. 21. Zagreb. Odg. urednik Sl. Vereš.

OPASKA UREDNIŠTVA. Svi radovi štampani su onako, kako su napisani. Suradnicima je po tom dana potpuna sloboda u svakom pogledu, pa će tako biti i u buduće. Rukopise za „Jeku od Osijeka“ i drugo godište „Novoga osječkoga kalendarja“ za god. 1921. valja poslati po mogućnosti što prije, a najkasnije do konca travnja 1920.